# LEXICON,

SEV

# DICTIONARIVM

## GRÆCO-LATINVM, ITALICVM, GALLICVM, ET HISPANICVM,

Græci ſermonis primigeniorum ad primordia reuocatorum,

A F. BONAVENTVRA PACE DE RVSCIANO
Montis Feretrani Min. Conuent. S. Franciſci, in Conuentu SS. XII. Apoſtol. de Vrbe Linguæ Græcæ Lectore.

*Magna inter ſe exhibita linguarum affinitate ad maiorem ſtudioſorum facilitatem.*

Addita ferè cuilibet prototypo, ſententia ex etymologico veriloquio deducta, & grammaticæ regulis comprobata, ad ea vtcunque ſupplenda, quæ in Lexicis, ſeu Dictionarijs, atque Theſauris habentur.

Quamuis ſit Græcæ linguæ lectiò facillima, tamen vt iſte liber omnibus deſeruiat, iunguntur in margine eadem vocabula Græca Latinis characteribus expreſſa, ſub quibus nonnulla aliarum vſitatiores linguarum voces collocantur,

*Opus sanè non modò humanarum Literarum, & Philoſophiæ Cultoribus, ac præcipue Medicis; ſed etiam ſacri Euangeli Præconibus vtiliſſimū*

ROMÆ, Typis Maſcardi, MDCLXXXIII.

*Superiorum permiſſu.*

LIbrum, cui titulus *Lexicon Græco-Latinum, Italicum, Gallicum, & Hiſpanicum, &c.* ab Adm. R.P.F. Bonauentura Pace Min. Conuent. S. Franciſci iam Præceptore noſtro, ne dum prædictarum, ſed plurium aliarum linguarum perito; vigore facultatis nobis attributæ à Reuerendiſs. P. M. Antonio Auerſano de Auerſa totius Ord. Min. Con. S. Franc. Min. Gener. diligenter examinauimus, & cum nil leue, nil erroneum in eo depræhenderimus, pro maxima Literatorum omnium vtilitate diù deſideratum, Typis eſſe dignum cenſemus, Hac die 10. Auguſti 1683.

*Abb. Sanctes Antonettus I.V.D.*
*Iacobus Truelles Presb. & Theolog. Doctor.*

CVM Opus cui titulus *Lexicon Græco-Latinum, Italicum, Gallicum, &c.* à F. Bonauentura Pace noſtri Ordinis Min. S Franciſci Conuentualium Sacerdote elaboratum, duo præfati in ſacra Theolog. ac in vtroque Iure Doctores ex noſtra ſpeciali commiſſione recognouerint, nihilque in eo Orthodoxæ Fidei, honeſtiſque moribus diſſonum inuenerint, facultatem facimus, vt ſi ijs ad quos pertinet videbitur Typis dari poſſit. Datum Romæ in Conuentu noſtro SS. XII. Apoſtolorum Die 16. Auguſti 1683.

Fr. Antonius Auerſanus de Auerſa Miniſt. Gener.
*Fr. Ludouicus Solarius de Taurino Secr. & Aſſiſtens Ord.*

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. P. Mag. S. Palat. Apoſt.

*I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.*

Approbatio Reuerendiſſimi Patris Confeſſarij Summi Pontificis INNOCENTII XI.

EX mandato Reuerendiſſimi P. Mag. S. P. A. P. Dominici Mariæ Puteobonelli, vidi hunc librum, cui titulus *Lexicon Græco-Latinum, Italicum, Gallicum, & Hiſpanicum, omnium Græci ſermonis primigeniorum ad primordia reuocatorum*, ab Admod. Reuer. P. Bonauentura Pace Minorum Conuentual. Sancti Franciſci, & nihil in eo inueni, quod ſit contra Catholicam fidem, aut bonos mores, imò cenſeo opus omnibus ſtudioſis vtiliſſimum fore. Hac die 26. Iulij 1683.

*Ludouicus Marraccius e Congreg. Cleric. Regul. Matris Dei.*

*Imprimatur,*
Fr. Carolus Camillus Petraſancta Ordinis Prædicatorum Reuerendiſs. P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sac. Apoſt. Palat. Magiſtri Socius.

Α῎λφα Alpha eſt nomen literæ, ita dictæ ab ἀλφεῖν *inuenire*, hocque ab אלוף *balluph*, ideſt, *Princeps*, *Caput*, & *Coripheus*. Eſt enim Græcarum Alpha literarum omnium Caput. Hinc Deus Alpha dicitur.

A ὑπὲρ τοῦ δὺς, A pro vix, *à pena*, à peine, *à penas*. vt ἀδάμας *adamas*. Non enim facilè domatur adamas. Hinc Itali; Galli, & Hiſpani addunt huic voci *di* pro δὺς, ideſt vix, dicunt enim *diamante*. A yper tu dys

A ςερητικὸν. α priuatiuum, *α priuatiuo*, α privatif, *α priuatiuo*. vt ἀβέβαιος *inſtabilis*. A ſtericticon

A ἐπιτατικὸν, α intenſiuum, *α intenſiuo*, α intenſif, *α intenſiuo*. vt ἀλέγω *rationem alicuius habeo*. A epitacticon

A ἀθροιςικὸν; α congregatiuum, *α congregatiuo*, α congregatif, *α congregatiuo*. vt ἅπαξάπας *vniuerſus*. A athriſticon

A πλεοναςικὸν, α redundans, *α redundante*, α redondant, *α redundante*. vt ἀβληχρὸς, pro βληχρὸς *hebes*. A pleonaſticon

A εὐτικὸν, ah optatiuum, *ah ottatiuo*, ah optatif, *ah optatiuo*. vt ἀβάλε *vtinam*. A eucicon

Α῏ θαυμαςικὸν, ah admiratiuum, *ah ammiratiuo*, ah admiratif, *ah admiratino*. A thaumaſticon

Α῍, ἆ, θρηνοῦντος, ah, ah lamentatiuum, *ah, ah lamentatiuo*, ah, ah lamentatif, *ah, ah lamentatiuo*. A, a thrinundos

Α῍, ἆ, γελοῦντος, ha, ha, ridentis, *hà, hà*, *voce di chi ride*. voix d'vn perſonne qui rit, *voz de quien ſe rie*. Ah, ha Selundos

Aazo — Ἀάζω, halito, *fiato*, j'haleine, *aliento*. ab α duplicato, quod frequentiam actionis ſignificat, & ἄω *ſpiro*. Qui enim frequenter ſpirat, calidum halitum eflat.

Avale G. ah baille — Ἄβαλε, vtinam, *piaccia à Dio*, pleut à Dieu, *plegue à Dios*. ex α op. βάλε δα. Illa enim magis optamus, quæ nobis dari avemus.

Avar — Ἄβαρτος, placenta, q. α priu. & βάρος *pondus*. Eſt enim hæc leuis digeſtionis edulium.

Avax G. buffet L. menſa pythagorica — Ἄβαξ, abax, *abaco*, abaque, *abaco*. α priu. & βάσις. Non enim pedum fulcris hic innititur abax.

Avra H. menina — Ἄβρα, domicella, *damigella*, demoiſelle ſuivante, *damilla*. ab ἁβρὸς *mollis*. Tales enim (vt plurimum) ſunt mulieres molliores.

Havros — Ἁβρὸς, ά, όν, mollis, *molle*, mol, *muelle*. α priuat. βάρος *onus*. Oneribus enim ſuſtinendis non eſt idoneus mollis.

Auroti — Ἀβρότη, nox, *notte*, nuit, *noche*. α p. βροτός *mortalis*. Mortales enim noctu latent, atque quieſcunt.

Avrotonon — Ἀβρότονον, Abrotonum herba q. α p. βροτός. Eſt enim hoc genus herbæ perpetuo virentis.

Auryna — Ἄβρωνα, vel ἀβρωόα, τά, *mora* q. ὅτι ἁβρά *mollia*.

Agathos tha-on — Ἀγαθός, bonus, *buono*, bon, *bueno*. ἄγαν θοὸς *celer*. boni enim otio minime torpeſcunt.

Agallochon — Ἀγάλλοχον, lignum quoddã *Indicum odoratum*.

Agallo — Ἀγάλλω, orno, *orno*, j'orne, *adorno*. ab ἀγάω *demiror*. ornata modò, ſplendidaque miramur.

Agan — Ἄγαν, nimis, *ſmiſurato*, demeſure, *demaſiado*.

Ἀγὰν

Ἀγανακτέω, indignor, *mi ſdegno*, je m'indigne, *me indigno*. ex ἄγαν, & ἄγω *frango*. Intimus enim dolor animum quaſi frangit. Aganaſteo

Ἀγαπάω. amo, *amo*, j'aime, *amo*. ab ἄγαν & πάω *quieſco*. In ijs enim aquieſcimus, quæ amamus. Agapao

Ἀγαρικὸν agaricum eſt fungi, atque arboris nomen. Agaricon

Ἀγασυλλὶς, ἡ frutex q. ἄγαν συλᾶται *valde ſpoliatur*. Eſt enim præſtans eius lacryma. Agaſyllis

Ἀγάω, admiror, *ammiro*, j'admire, *me admiro*. ab ἄγαν *nimis*. Vel enim admirationis, vel liuoris, vel vtriuſque, cuiuſuis rei nimietas cauſa eſt. Agao

Ἄγγαροι, tabellarij, *corrieri*, courriers, *correos*. ἄγγαρα *ſtationes*, in quas Angari, peracto diei penſo, diuertebant. Angari

Ἀγγέλλω, nuncio, *nuntio*, j'annonce, *anuncio*, ἄγω *fero*. Quod Angelus mittentis nuntium ferat, dilucidum eſt. Angello H. traygo nueuas

Ἄγγος, vas, *vaſo*, vn vaſe, *vaſo*, πρὸς τὸ ἄγειν *ad ferendum*. Eſt enim vas quodlibet ad res ferendas idoneum. Angos

Ἀγείρω, congrego, *congrego*, je congrege, *congrego*. ἄγω εἴρω *necto*. Eſt enim congregatio, quaſi rerum connexio. Agiro G. j'aſſemble H. junto

Ἀγέλη, grex, *gregge*, troupeau, *ganado*. ἄγω *cogo*. Armenta enim & greges in vnū coguntur. Ageli vnce l. agnelli H. rebaño

Ἀγέρωχος, ſuperbus, *ſuperbo*, ſuperbe, *ſoberuio*. ἀγερωχός... ἀγειέντι ἔχων *feritatem habens*. Eſt enim ſu- agerochos

perbus feritate quadam naturæ præditus.

Agios Ἅγιος, ſanctus, *ſanto*, ſaint. *ſanto.* ab ἅγος *veneratio*. Eſt quilibet Sanctus veneratione dignus.

Angæ Ἀγκαὶ, vlnæ, *braccia*, brats, *brazada*. ab ἀγκὼν *cubitus*. Eſt enim vlna quatuor circiter cubitorum menſura.

Angiſtron Ἄγκιστρον, τὸ, hamus, *hamo*, hameçon, *anzuelo*. ab ἄνω *ſurſum*, κίω *eo*. Ad nos enim redit ſurſumque tollitur hamus.

Angini Ἀγκοίνη, Poët. vlna, *due braccia*, aulne, *vara*. *ex ἀγκὼν quaſi ἀγκώνη, ex quo habes ἀγκοινίζω vlnis amplector*.

Angos Ἄγκος, τὸ, vallis, *valle*, vallée, *valle*. ab ἄγχω *ſtrangulo*. Dum angitur in vallibus aër, quaſi ſtrangulatur.

Angyli Ἀγκύλη, ἡ, amentum. *q.* ἀγκὼν *cubitus*. Eſt iaculi genus, nomen poculi, vitium linguæ.

Angylos *Hiſp.* corcouado Ἀγκύλος, curuus, *curuo*, courbé, *coruo*. ab ἀγκὼν *cubitus*. Quæ enim incuruantur, cubito aſſimilantur.

Angyra Ἄγκυρα, anchora, *anchora*, ancre, *anchora*. ab ἀγκύλος *curuus*. Vnco enim morſu alligat anchora naues.

Angon *Ital.* gombito Ἀγκὼν, cubitus, *gomito*, coude, *codo*. ab ἀνακεῖσθαι *diſcumbere*. In cubito enim frequenter recumbimus.

Aglaos *Hiſp.* reſplandeciente Ἀγλαὸς, ſplendidus, *ſplendido*, ſplendide, *eſplendido*. ἄγαν λάειν *vehementer intueri*. Tunc enim vehementer intuemur cum res ſpectatu

ctatu

ctatu dignas videmus. Hagnos

Α᾽γνός, caſtus, *caſto*, chaſte, *caſto*. ab ἄγαν & γάνος *lætitia*. Caſti enim præ alijs habent vnde gaudeant.

Α῎γνος, vitex, *vitice*, oſier, *vimbrera*. quia *reddit* ἀγόνους *ſteriles*. Athenienſium matronæ caſtitatem ſeruantes ex folijs viticeis cubitum ſternebant. Agnos H. ſaz gato

Α᾽γνῶθες lapides q. ab ἄγειν *ducere*, θεῖν *curſu contendere*. Quos enim lapides ſtamini intertexendum textores appendunt, celeriter mouent. Agnytes

Α᾽γορά, ἡ, forum, *piazza*, place, *plaça*. ἀγείρω *congrego*. Homines enim congregantur in foro, quò venalia conferuntur. Agora H. mercado

Α῎γος, ſcelus, *maluagità*, mauvaiſtie, *maldad*. ἅμα *ſimul* γάω *naſcor*. Plura enim ſcelera ſimul naſcuntur, quæ per piaculum expiantur. Agos Gal. meſchanceté

Α᾽γοστός, ὁ, vola, *palma della mano*, la paulme de la main *palma de la mano*. ὤθω *impello*. Vola enim huc, illuc impellimus pilam. Agoſtos H. cauidad de la mano

Α῎γρα, præda, *preda*, proye, *preſa*, ab ἀγρός *ager*. In agro capitur præda venatu quæſita. Agra

Α᾽γρός, ager, *campo*, champ, *campo*. ab ἀγείρω *congrego*. Ex Agro congregantur neceſſaria ad victum. Agros

Α᾽γυιά, ἡ, callis, *calle*, ruete, calle α int. ἀγυιά *via*. Pluries enim calles, quam vias pedibus calcamus. Agyia G. deſtrois

Agyris Α'γυρις, ἡ, conuentus, *conuento*, convent, *conuento*. α int γῦρ@ *circulus*. In formam coronæ ſtare ſolent audientium conuentus.

Anghi H. cerca Α'γχι, propè, *vicino*, voiſin, *vecino* ab ἀμ *circa*, & ἔχω *teneo*. Quæ circà aliquid ſe tenent, illi maximè propè ſunt.

Angho Α'γχω, ſtrangulo, *ſtrangolo*, j'eſtrangle, *ahogo*. ab ἄνω *ſurſum*, & ἔχω *teneo*. Strangulati enim ſurſum tolluntur, atque tenentur.

Ago Α'γω, duco, *guido*, je conduis, *guio*.

Agon Α'γών, ὁ, certamen, *battaglia*, batajlle, *batalla*. ab ἄγω *ago*. In agone ſpectamur agendo, certando ſcilicet atque pugnando.

Adarxis Α'δάρκης, *ſalſugo* quædam α priu. & δέρκω *video*. Adarces enim ſpuma eſt in Cappadocia circa arundines concreſcens, eaſque tegens, vt non videantur.

Adelphos Α'δελφός, frater, *fratello*, frere, *hermano*. α congreg. & δελφὸς *vterus*. Eiuſdem vteri propriè frater eſt,

Hadeo Α'δέω, placeo, *piaccio*, je plais, *agrado*. ab ἀδὺς *dulcis*. Dulcia admodum placent, naturæquè illa auidè raptanti allubeſcunt,

Adimoneo Α'δημονέω, Mœreo, *mi tribolo*, je me trouble, *me atribulo*. ab ἄδω *ſaturo*. Obſaturatus dolore, vel mœroris gurgite abſorptus extrà populi conſortiũ degit, & grauiſſimè angitur

Adin Α'δην, largè, *largamente*, largement, *largamente*. ἄδω *ſatio*. Qui enim ſatiat, largè dat.

Α'δήν,

Ἀδὴν, ὁ, *glandula* q. ab *ἄδω ſatio*. Glandula tonſillæ ſœpiuſcule illapſo ſatiata humore expletaquè turget. Adin

Ἀδινὸς, ſpiſſus, *ſpeſſo*, eſpais, *eſpeſſo* ab *α* priu. & *δινέω circumago*. Spiſſa, numeroſaque turba non facilè circumagitur. Adinos

Ἀδρὸς, diues, *ricco*, riche, *rico*. ab *ἄδην liberaliter*. Diues ille eſt cui tanta poſſeſſio tribuitur, vt ad liberaliter viuendum facilè contentus ſit. Hadros

Ἄδω, ſatio, *ſatio*, je ſaoule, *ſacio*. ab *α* p. *ἡδὺ iucundum*. Satiatis enim non eſt cibus amplius iucundus. Ado

Ἄεθλος, labor, *fatica*, travail, *trabajo*. *α* int. *θλάω frango*. Vires enim labor ita debilitat, vt quaſi frangat. Aethlos

Ἀείδω, *Poët.* cano, *canto*, je chante, *canto*. *α* int. & *ἄδω ſcio*. Quippe ex poëtarum monumentis prima manauit philoſophia. Aido

Ἀείρω, tollo, *eleuo*, j'èleve, *ele'uo*. *εἰς ἀέρα αἴρω in aërem tollo*. Qui ſe extollit, ſe in aërem quaſi tollit. Airo H. enſalzo

Ἄελλα, turbo, *turbine*, tourbillon, *toruellino*. ab *ἄω ſpiro* & *εἰλέω circumago*. Turbo enim velox ſpiritus eſt conuolutus; & circumgyratus, obuiaquæque deturbans. Aella

Ἀέξω, augeo, *accreſco*, j'accrois, *acreciento*. *α* int. & *ἔχω habeo*. Auctores enim bonorum in honore habemus ac magnificamus. Aexo H. augmẽto

Ἀετὸς, aquila, *aquila*, aigle, *aguila*, ab *α* int. *ἵτος*

*an-*

*annus*. Aquilam volare, atq; viuere doces?

Azo Hiſp. enxugo Ἄζω, ſicco, *ſecco*, je ſeche, *ſeco*. α p. & ζῶ *viuo*. Illa enim ſiue animalia, ſiue animata, in quibus humidum radicale abſumptum eſt pereunt.

Aidon Ἀηδὼν, luſcinia, *roſſignuolo*, roſſignol, *ruiſeñor*. ab ἀείδω *cano*. Eſt enim auis cantus ſuauitate præcellens.

Air Ἀὴρ, aër, *aere*, l'air, *ayre*. ab ἄω *flo*. Eſt enim rarus, ceù flatus aër.

Aiſylos Ἀήσυλος, moleſtus, *moleſto*, moleſte, *moleſto*. ab α priu. & ἦσις *oblectatio*.

Aitos Ἄητος, inſatiabilis, *inſatiabile*, inſatiable, *inſaciable*. ἄω *flo*. Eſt quaſi ventis expoſitus inſatiabilis animus.

Athar Ἀθὰρ, puls. q. ab ἀθὴρ *ariſta*. Eſt antiquiſſimi cibi genus ex farina, aqua, ouis, melle, & caſeo conſtans,

Athiris Ἀθειρὴς, exactus, *perfetto*, parfait, *perfecto*. α int. & Θειόω *Deo conſecro*. Nil enim exactius illo debet eſſe, qui Deo conſecrat.

Athelgo Ἀθέλγω, colo, as, *colo*, je coule, *colo*. α cong. & θηλὴ *papilla*. Papillas manibus per mulcent lacte illito, ſubindeque colato.

Athir Ἀθὴρ, ὁ, ariſta, *ſpica*, vn'eſpi, *eſpiga*. ab α int. & θέρος *æſtas*. Aridas enim æſtas ſuas oſtentat ariſtas.

Athreo Ἀθρέω, video, *vedo*, je vois, *veo*. ab α cong. & τηρέω *ſeruo*. Sunt enim congregatiua, viſus conſeruatiua.

Ἄθεος

Ἀθρόος, denſus, *ſpeſſo*, eſpais, *eſpeſſo*. ab Athroos
*ἀθὴρ ariſta*. Sunt enim denſæ ariſtæ extremæ ſpicæ partes.

Ἀθύρω, ludo, *giuoco*, je joue, *juego*. *α* priu. & Athyro
*θύρα fores*. Mos erat antiquis omnibus extra fores, & domum ludere, vt nunc ſanè pueris.

Αἰάζω, lamentor, *mi lamento*, je me lamente, Æazo
*me lamento*. ab *αἶ heu*. Eſt enim heu lamentantium ſonus.

Αἰανὸς, ἡ, ὀν, grauis, *graue*, grieve, *graue*. ab Æanos
*αἰάζω lugeo*. Qui enim graui premitur ſenectute, alioue morbo, luget,

Αἰβοῖ, heu, *hai*, helas, *ay*. ab *αἶ vox quiritantis*. Eſt enim heu, heiue dolentis aduerbium. Ævi

Αἰγανέα, tragula, *dardo*, dard, *dardo*, ab *ἄγαν* Æganea
& *ἵω*. Eſt enim tragula iaculum valdè, valideuè mittendum.

Αἴγειρος, alnus, *pioppa*, peuplier, *alamo*. Ægiros
ab *ἀνέγερσις reſurrectio*. Eſt enim alta populus propriè nigra.

Αἰγιαλὸς, littus, *lido*, bord, *ribera del mar*. quaſi *ἄγω frango*, & *ἅλς mare*. Dum enim fluctibus alluitur littus, mare frangitur. Aigialos *H.* coſta del mar

Αἰγίθαλος, ὁ, parus auis quædam apibus odio Ægithalos
maximo acanthyllida proſequens. ab *αἶγις impetuoſus flatus*, & *θάλλω vireo*, Parus impetu viret, vtque procella impetuoſè volat.

Ægli Αἴγλη, ἡ, fulgor, *fulgore*, eſclat, *reſplandor*. à γελα *ſplendor ſolis*. Eſt enim propriè fulgor quidam ſolaris ſplendor.

Ægypios Αἰγυπιός, Vultur *auoltore*, vn vautour, *buitre*, à γὺψ *idem*. Eſt enim vultur vorax auis, carniuora, & propter magnitudinem corporis tardè volans. ideòque non inuenuſtè à Græcis ἔμψυχος τάφος *ſepulchrum animatum* appellatur.

Ægolios Αἰγωλιός, vlula, *alocco*, hibou, *autillo*. ab ἀεὶ & γωλεὸς *ſpelunca*. In ſpeluncis enim, & obſcuris locis interdiù latet, noctu euolat: ideòque noctiuaga auis appellatur.

Aidis Ἅιδης, diabolus, *diauolo*, diable *diablo*. ab α priu. & εἴδω *video*. Non enim videntur diaboli, ideòque eorum inſidiæ valdè timendæ ſunt.

Ædos G. modeſtie Αἰδώς, verecundia, *vergogna*, vergogne, *verguenza*. ab α priu & εἴδω *video*. Verecundi enim hominum aſpectum fugiunt, oculos ſuos auertunt, & aliorum auerſantur.

Æzios Αἰζηός, iuuenis, *giouine*, jeune, *jouen*. ἀεὶ ζέω *ſemper ferueo*. Eſt enim iuventus feruida ſemper ætas,

Æthir Αἰθήρ, ὁ, æther, *sfera del fuoco*, la ſphere du feu, *esfera del fuego*. ab αἴθω *accendo*. Æther enim ſideribus ceù ignibus cæli ardere videtur.

Æthra Αἴθρα, ſerenitas, *ſerenità*, ſerenite', *ſereno*. ab

αἰθὴρ

*αἰθὴρ Æther aër*. Eſt enim ſerenitas aëris tranquillitas.

Αἴθμα, mergus, *ſmergo*. plongeon, *cueruo marino*. ab *αἴθω vro*. Eſt enim flammeo colore mergus. Æthma

Αἴθω, ardeo, *ardo*, j'arde, *ardo*. ab *ἀεὶ ſemper θέω curro*. Fulgur enim, & fulgor tranſcurrunt ſemper in longè diſſitas partes. Ætho G. je ſuis enflamè

Αἰκάλλω, blandior, *luſingo*. je flate, *liſongeo*. à *κάλλος decor*. pulchritudini enim, & decori homines blandiuntur. ÆKallo

Αἰκία, iniuria, *ingiuria*, injure, *injuria*. ab *ἀεικὴς indecens*. Omnis enim iniuria indecens eſt, ac violenta. ÆKia

Αἴκλος, veſpertinus, *di ſera*, du ſoir, *de la tarde*. hinc *αἶκλον cœna*. Veſpernam enim, ſeu cœnam non niſi aduentante nocte inibant priſci. ÆKlos

Αἷμα, ſanguis, *ſangue*, ſang, *ſangre*. ab *αἴθω vro*. Sanguis enim in holocauſtis vrebatur. Hæma

Αἱμύλος, feſtiuus, *piaceuole*, plaiſant, *placentero*. ab *αἷμα ſanguis*. Homines enim in quibus maximè dominatur ſanguis, ſunt vt plurium blandiores. Hinc *αἱμυλία* hæmilia *feſtiuitas*. Hæmylos H. feſtiuo

Αἶνος, ὁ, laus, *lode*, louange, *loor*. à *λαῶν populorum*. Laus enim eſt populorum de aliquo recta loquentium. Ænos H. ala banza

Αἰνὸς, horribilis, *horribile*, horrible, *horrible*. ab *αἶ lamentatium voce*, & *ἀνία dolor*. Cum Ænos

enim quis intrinſecùs dolorem in ſe creſcere ſentit, horrendum in modum lamentatur.

Anyma Αἴνυμαι, capio, *comprendo*, je comprens, *comprehendo* ab αἰνέω *approbo*: Vt ſit electum, & animo approbatum capio.

Aix Αἴξ, αἰγὸς, capra, *capra*, chevre, *cabra*. ab ἀΐσσω *cum impetu ruo*. Capra enim impetuoſum eſt animal, & inſultans.

Aolos Αἰόλος, varius, *vario*, variable, *vario*. ab α p. & ὅλως *totaliter*. Eſt enim quid variatum, quod non totaliter idem.

Æonao G. j'aroſe H. dorarno Αἰονάω, aſpergo, *aſpergo*, j'aſperge, *rocio*, ab ἀεὶ *ſemper*, & νάω *fluo*. Aſperſio fit ſemper humidi cum fluxione.

Æpys Αἰπὺς, altus, *alto*, haut, *alto*. ab ἄποθεν *procul*. Quæ enim alta ſunt procul videntur.

Æra Αἶρα, ἡ, malleus, *martello*, marteau, *martillo*. ab αἴρω *tollo*. Malleo enim vtimur attollentes.

Hæreo Αἱρέω, eligo, *eleggo*, j'eſlis, *elijo*. ab αἴρω *capio*. Non niſi electa capiuntur, quia electa non ſunt neglecta.

Æſa Αἶσα, ſors, *ſorte*, ſort, *ſuerte*. ab α p. & ἴσος *æqualis*. Sors enim non agit cum omnibus æquo iure: quippè nonnunquam fortuna fauet fatuis. Hinc Moſpo Niſa datur.

Aſalon Αἰσάλων, Accipitris ſpecies quædam ab ἀεὶ *ſemper*, & συλᾶν *prædans*. Eſt enim hæc auis ſemper rapax, atq. in alias impetuoſa.

Αἰθαι-

Αἰσθάνομαι, ſentio, *ſento*, je ſents, *ſiento*. ab αἴω *audio*, Sentire enim propriè (apud nos) eſt audire. Æſthanomæ

Αἰσιμόω, inſumo, *conſumo*, je conſume, *conſumo*. Lex Fannia in ſingulos dies centenos æris inſumi conceſſit. Æſimoo H. gaſto

Αἴσσω, ruo, *rouino*, je me ruine, *aruyno* ab α intenſ. & ἴω *eo*. Iuit impetuoſè, qui ruit. Aiſſo H. derribo

Αἴσυλος, iniquus, *iniquo*, inique, *iniquo*. ab ἀεὶ *ſemper*, & συλάω *prædor*. Iniquus enim res alienas deprædatur, & ad ſe raptat ſemper. Æſylos

Αἰσυμνήτης, certaminis præſes, *capitan generale*, capitaine general, *capitan general*. ab αἴσιον *fauſtum*, & νέμειν *deſtribuere*. Qui enim auſpicata diſtribuit militibus, fauſtaque illis tribuit, præſes certaminis eſt. Hinc *αἰσυμνητεία Æſymnitia tertia pars Regiæ poteſtatis appellatur*. Æſymnites

Αἶσχος, probrum, *ingiuria*, injure, *injuria*. ab α priu. ἴσχω *inhibeo*. Mala fama facilè ſpargitur, & creſcit eundo. Æſchos

Αἰτέω, peto, *domando*, je demande, *demando*. a ἕω *capio*. Quia enim cupita capiuntur, ideoque petuntur. Æteo H. pido

Αἰτία, cauſsa, *cauſa*, cauſe, *cauſa*. ab αἰτέω *peto*. Propriè vox iudicialis: cauſſa ob quam quis poſtulatur. Ætia

Αἰχμὴ, cuſpis, *punta*, pointe, *punta*. ab ἀκμὴ *mucronem* ἔχειν *habere*. Eſt enim cuſpis acu- Æchmi

ta

ta pars gladij, haſtæ, claui, &c.

Apſa H. ie junto Αἶψα, ſtatim, *ſubito*, ſoudain, *luego*. ab α intenſ. & ψάω *accedo*. Vt ſit quaſi metam curſu celeri ſtatim contingo.

Aio G. j'entens Ἀΐω, audio, *odo*, j'oys, *oygo*. ab αὔω *ſono*. Quicquid enim auditu percipitur ſonus eſt.

Aeon Αἰὼν, ὁ, ævum, *tempo perpetuo*, temps perpetuel, *tiempo perpetuo*. ab ἀεὶ *ſemper*, & ὢν *exiſtens*, id eſt χρόνος *tempus*. Ævum enim pro Æuiterno ſumptum eſt tempus æternum.

Aoreo H. leuanto Αἰωρέω, attollo, *alzo*, j'hauſſe, *alzo*. ab αἴρω *tollo*. Qui ſe extollit ſe in altum tollit.

AKaKalis Ἀκακαλὶς, narciſsus, *narciſſo*, narciſſe, *narciſſo*. ab ἀκῇ *cuſpide*, & καλῇ *formoſa*. Eſt quippè narciſſus flos cuſpide formoſus.

HaKaliphi Ἀκαλήφη, vrtica, *ortica*, ortie, *hortiga*. ab α priu. καλὴ *bona*, & ἁφὴ *tactus*. Quia enim vrtica non poteſt tangi ſine noxa, ideoque *non bona tactu* græcè dicitur.

AKantha Ἄκανθα, ſpina, *ſpino*, eſpine, *eſpina*. ab ἀκὴ *mucro*, & αἰθεῖν *florere*. Flores enim mucronibus miſtos ſpina producit.

AKarna Ἄκαρνα, planta quædam ab ἀκὴ *cuſpis*. Eſt enim acarna ſpinoſa, quæ aliter appellatur acorna.

AKatos Ἄκατος, nauis quædam oneraria ab ἄγω *duco*. quia ducitur remis, & actuaria nuncupatur.

# Η ΘΕΙΑ
DIVINA
# ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
# MISSA
ΤΟΥ
# ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
# SANCTI IOANNIS
ΤΟΥ
# ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.
# CHRYSOSTOMI.

Ex Græco Latinè interlinealiter reddita, notis marginalibus locupletata, & expoſita, ac deniquè multis erroribus purgata

A F. BONAVENTVRA PACE DE RVSCIANO
Montis Feretrani Min. Conuent. S. Franciſci
In Romano Sapientiæ Archigymnaſio in lingua Græca publico Profeſſore, & Sancti Ioannis Chryſoſtomi Expoſitore.

ROMÆ, Apud Maſcardum, MDCLXXXV.

*Superiorum permiſſu.*

# ΔΙΑΤΑΞΙΣ

# [1] CONSTITVTIO

## ΤΗ͂Σ ΘΕΙ'ΑΣ Ι'ΕΡΟΥΡΓΙ'ΑΣ,

## [2] DIVINI SACRIFCII

Τοῦ ἐν Α'γίοις Πατρὸς

[3] Sancti Patris

## [4] Ι'ΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΧΡΥΣΟΣΤΟ'ΜΟΥ.

## IOANNIS CHRYSOSTOMI.

¶ ΜΕ'ΛΛΩΝ ὁ ἱερεὺς τὴν θείαν ἐπι-
DEBENS Sacerdos diuinam cele-
τελεῖν μυσταγωγίαν, ὀφείλει εἶναι
brare, [5] myſtagogiam, debet eſſe
προηγουμένως ἐξωμολογημένος,
[6] præcedenter confeſſus
καὶ μετὰ πάντων, [7] κατηλλαγμένος, καὶ τὴν καρδίαν
& cum omnibus reconciliatus, & cor
ὅσον δύναμις, καθαρὰν τετηρηκὼς ἀπὸ πονηρῶν
pro viribus purum ſeruans à malis
λογισμῶν, ἐγκρατεύσας τε ἀφ' ἑσπέρας, καὶ
cogitationibus, continensque à veſperis, &
ἐγρη-

---

1 ORDO Thema τάσσω Statuo.

2 Diuinæ Miſſæ th. ἱερὸς Sacer.

3 Diui th. ἅγιος Veneratio.

4 Chryſoſtomus os aureũ, interpretatur.

5 μυσταγωγία myſtagogia diſciplina ſacrorum. th. μυέω inſtituo in ſacris, hinc Latinè myſta qui initiatus eſt ſacris.

6 Malè antiquus Interpres *præſertim*, ſed benè antegreſſa cauſa, cuius th. ἡγέομαι ὕμαι præeo.

7 à καταλλάσσω reconcilio. th. ἀλλάσσω muto, ab ἄλλος alius.

ἐγρηγορηκὼς, μέχρι τοῦ τῆς ἱερουργίας καιροῦ. Τοῦ
*vigil existens vſque ad ſacrificij tempus.*
δὲ καιροῦ ἐπιστάντος μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν, συνήθη
*Tempore vero instante: poſtquã egerit conſuetam*
τῷ προεστῶτι μετάνοιαν, εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ,
*præſidi metanœam ingreditur templũ:*
καὶ ἑνωθεὶς τῷ διακόνῳ, ποιοῦσιν ὁμοῦ πρὸς ἀνα-
*& adiunctus diacono, faciunt ſimul ad [2] ori-*
τολὰς προσκυνήματα τρία, ἔμπροσθεν τῆς εἰκό-
*entes adorationes tres, ante ima-*
νος τοῦ [3] σωτῆρος καὶ τῆς ὑπεραγίας [4] θεοτόκου, καὶ εἰς
*ginem Saluatoris, & ſanctiſſimæ Deiparæ, & in*
τοὺς δύο χοροὺς εἰσελθόντες ἀνὰ ἕν. ὅτε δὲ προ-
*duos choros ingreſſi ſuum quiſq; [5] quando ado-*
σκυνοῦσι, λέγουσι μυστικῶς τὴν εὐχὴν ταύτην. *
*rant, dicunt ſecreto orationem hanc.*

Κύριε [6] ἐξαπόστειλον τὴν [7] χεῖρά σου ἐξ ὕψους κα-
Domine emitte manum tuam de excelſo
τοικητηρίου σου, καὶ ἐνίσχυσόν με εἰς τὴν
habitaculo tuo, & corrobora me ad
προκειμένην διακονίαν σου. ἵνα [8] ἀκατακρίτως πα-
propoſitũ miniſteriũ tuũ, vt indamnatus ad-
ραστὰς τῷ φοβερῷ σου βήματι, τὴν ἀναίμακτον
ſiſtens tremendo tuo altari, incruentum
ἱερουργίαν ἐπιτελέσω. ὅτι σοῦ ἐστὶν
ſacrificium perficiam quoniam tua eſt
ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
potentia, & gloria, in ſæcula ſæculo-
νων. Ἀμήν.
rum. Amen.

8 ἀκατάκριτος cui indicta cauſa pœna non infligitur.

1 συνήθης, ος. conſuetus. Malè antiquus Interpres vertit. *Quæ de more à conſtituto ad hoc fit pænitentiam.* metanœa, hic eſt *humilatio*

2 Hoc eſt partes Orientis.

3 à σῶος Soſpes, ſano, e ſaluo.

4 θεοτόκος Deum pariens θεότοκος ex Deo natus.

5 Veneratione autem peracta

προσκυνέω congenulo, adoro. ex πρὸς, & κυνέω, pro κύω oſculor.

6 th. στέλλω mitto hinc στόλος commeatus, ſeù tranſitus multitudinis.

7 χεὶρ manus à χάω, χῶ capio.

1 ἀ ἵεμαι cupio, quia ſacra ſunt appetenda. 

¶ Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ ἱερατεῖον, λαμβάνουσιν
*Venientes autem in ſacrarium : accipiunt*

2 Chryſoſt. th. στείχω ordine eo.

ἕκαστος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τὸ [2] στοιχάριον ἑαυ-
*quiſque in manus ſuas tunicam ſuam ,*

3 ἀνατολὴ oriens ex ἀνὰ & τέλλω orior.

τῶν, καὶ ποιοῦσι προσκυνήματα τρία [3] κατ᾽ ἀνατολάς,
*& ſa.iunt venerationes tres verſus ori-*
λέγοντες καθ᾽ ἑαυτοὺς τό. *
*entes , dicentes ſeorſim hoc.*

4 th. ἱλάω ἵλημι propitius ſum

Ὁ Θεὸς [4] ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
Deus propitius eſto mihi peccatori.

¶ Εἶτα ὁ διάκονος προσέρχεται τῷ ἱερεῖ, ὑπο-
*Dehinc diaconus accedit ad ſacerdotem*
κλίνας τὴν κεφαλὴν, κρατῶν καὶ ἐν τῇ χειρὶ
*inclinans caput, tenens & in manu*

5 Horarium, hoc intelliges ſtolam quam Diaconus geſtat.

τῇ δεξιᾷ τὸ στοιχάριον, σὺν τῷ [5] ὠραρίῳ, λέγων. *
*dextera tunicam, cum horario, dicens.*
Εὐλόγησον δέσποτα τὸ στοιχάριον, σὺν τῷ ὠραρίῳ.
Benedic Domine tunicam, cum Horario.

¶ Ὁ δὲ ἱερεὺς εὐλογῶν μετὰ τῆς χειρὸς, λέγει. *
*At Sacerdos benedicens manu, dicit.*

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε, νῦν, καὶ
Benedictus Deus noſter : vbiq; nunc: &
ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
ſemper & in ſæcula ſæculorum. Amen.

¶ Εἶτα ὑποχωρεῖ ὁ διάκονος καθ᾽ ἑαυτὸν εἰς ἓν
*Dehinc recedit diaconus ſeorſum in vnam*

6 εὔχομαι oro precor ab εὖ χέω bonum fundit qui enim orat bonum fundit. hinc efundere preces.

μέρος τοῦ ἱερατείου καὶ ἐνδύεται τὸ στοιχάριον, [6] εὐ-
*partem tabernaculi, & induitur tunica : o-*
χόμενος οὕτως. *
*rans ſic.*

Ἀγαλ-

1 Ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ. ἐν 1 ἀγαλ-
Exultabit anima mea in Domino λιάω, ῶ
ἔδυσέ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα εὐφρο- exulto ab
induit me veſtimento ſalutari:& tunicā leti- ἀγάλλω
σύνης περιέβαλέ με, καὶ ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι orno.
tiæ circūdedit me, & tāquā ſponſo impoſuit mihi
μίτραν, καὶ ὡς ²νύμφην περιέθηκέ με κόσμῳ.(mētū. 2 th. νύμ-
mitrā,& vt ſponſæ circumpoſuit mihi orna- φη
¶ Καὶ τὸ μὲν ὠράριον ἀσπασάμενος, ἐπιτίθησι ſponſa, quaſi
Et quidem Horarium exoſculans imponit νέα φαίνου-
τῷ ἀριστερῷ ³ὤμῳ. Ὁ δὲ ἱερεὺς λαβὼν, καὶ αὐτὸς σα noua apparens.
*ſiniſtro humero. Sacerdos verò capiens,& ipſe* 3 ὦμος,
τὸ στοιχάριον, εὐλογεῖ αὐτό. καὶ ἀσπασάμενος, ἐνδύ- humerus. ab
*tunicam,benedicit ipſam,& oſculans indui-* οἴω fero.
εται, λέγων καθ' ἑαυτὸν τὸν ⁴ψαλμὸν τὸν πρότερον 4 ψαλμὸς
*tur dicens ſecreto pſalmum qui priùs dictus* carmen fidibus cantatum
ῥηθέντα, ὁμοίως τῷ διακόνῳ. Καὶ λαβὼν ὁ ἱε- à ψάλλω
*eſt: ſimiliter vt diaconus, & accipiens Sa-* fidibus cano, hocque
ρεὺς τὰ ἐπιμανίκια ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ λέ- à ψάω
*cerdos manipulos in dextera quidem manu di-* leniter tango.
γει οὕτως, *
*cit ſic.*

Ἡ Δεξιά σου χεὶρ κύριε δεδόξασται
Dextera tua manus Domine glorificata
ἐν ἰσχύι. ἡ δεξιά σου κύριε ἔθραυσεν 5 ἐχθρὸς
eſt in virtute: dextera tua Domine confregit ab ἔχθος,
⁵ἐχθρούς. καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τὸ odium
inimicos,& multitudine gloriæ tuæ contri- ab ἔχομαι
τοὺς ὑπεναντίους. adhæreo, ſimul
uiſti aduerſarios. -tas inueterata tenaciter adhæret.

¶ Ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λέγει οὕτως. *
*At in ſiniſtra manu dicit ſic.*

Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με.
Manus tuæ fecerunt me, & plaſmauerunt me

[1] ἐπιτρα-χήλιον monile, Chriſoſt. ſtola ſacra.

¶ Εἶτα λαβὼν τὸ [1] ἐπιτραχήλιον, καὶ εὐλογήσας,
*Dehinc capiens ſtolam, & benedicens*
ἀσπάζεται, καὶ τιθέμενος ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ
*oſculatur, & imponens ſuper collum ſuum*
λέγει. *
*dicit.*

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἐκχέων τὴν χάριν αὐτοῦ·
Benedictus Deus qui effũdit gratiam ſuã
ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς,
ſuper ſacerdotes eius: vt vnguẽtũ ſuper caput
τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα. τὸν πώγωνα τὸν ἀαρών,
quod deſcendit in barbam, barbam [2] Aron,
τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὤαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ.
quod deſcendit in oram veſtimenti eius,
ὡς δρόσος ἀερμών, ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη
vt ros hermon quod deſcendit in montes
σιών. ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν,
Sion: quoniã ibi mandauit Dns benedictionẽ
ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.
vitam vſque in ſæculum.

[2] nota, quod Arõ ſicut barbam est accuſatiui caſus, quaſi dicatur pro eo (ſi placet) quod Aron Sacerdos factus fuerit iam ætate prouectus. Nam pſalmo hebraico 133. legitur Zechan זקן quod barbam, aut ſenem ſignificat.

¶ Καὶ λαβὼν τὴν ζώνην, καὶ εὐλογήσας ἀσπάζεται,
*Et accipiens cingulum, & benedicens oſculatur,*
καὶ λέγει. *
*& ait.*

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν,
Benedictus Deus præcingens me potentia

καὶ

κὶ ἐκχέων [1] τὴν χάριν αὐτοῦ. πάντοτε, νῦν, καὶ
& effundens gratiam ſuam: vbique nunc: &
ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
ſemper: & in ſæcula ſæculorum Amen.

¶ Εἶτα τὸ [2] ὑπογονάτιον λαβὼν εἰ ἔστι πρωτοσύγ-
*Dehinc ſub genuale capiens ſi eſt · præpoſi-*
γελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἢ ἄλλος τίς ἔχων
*tus magnæ Eccleſiæ, vel alius quis habens*
ἀξιότητά τινα, καὶ εὐλογήσας αὐτὸ, καὶ ἀσπασά-
*dignitatem aliquã, & benedicens ipſum: ac eκoſcu-*
μενος, λέγει. *
*lans, dicit.*

Π Εριζωσαι τὴν [3] ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου
Accingere gladio tuo ſuper fœmur tuũ
δυνατὲ τῇ [4] ὡραιότητί σου, καὶ τῷ κάλλει σου,
potentiſſime, ſpecie tua, & pulchritudine tua
καὶ ἔντεινε, καὶ κατευοδοῦ, καὶ βασίλευε ἕνεκεν ἀλη-
& intende & procede, & regna propter veri-
θείας, καὶ πραότητος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὁδη-
tatem, & manſuetudinem & iuſtitiam, & de-
γήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου, πάντοτε νῦν καὶ
ducet te mirabi iter dextera tua. vbiq; nũc &
ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.
ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

¶ Εἶτα λαβὼν τὸ [5] φελώνιον, καὶ εὐλογήσας ἀσπά-
*Poſthæc capiens caſulam, & benedicens exoſ-*
ζεται, καὶ λέγει. *
*culatur, & ait.*

Ο Ἱ ἱερεῖς σου κύριε ἐνδύσονται δικαιοσύνην,
Sacerdotes tui Dõe induentur iuſtitia,

καὶ

1 ἐκχέω effundo exhaurio eůulgo exhilaro Th. χέω fundo,
2 Chryſoſt.
3 ῥομφαία framea à ῥέμβω in gyrum circumago.
4 ὡραῖος ſpecioſus ſpecie pro ſpec oſitate th. ὥρα venuſtas.
5 φελόνιον Indumentum Sacerdotis penula Latinè.

1 ὅσιος iuſtus.

καὶ οἱ [1] ὅσιοί σου ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. παν-
& ſancti tui exultatione exultabunt, vbiq;
τοτε νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν,
nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorũ. A.

2 πρόθεσις Protheſis propoſitio, altariolũ innuit quod a læua altaris eſt: in eo ſacerdos præparat ſacra.

¶ Εἶτα ἀπελθόντες εἰς τὴν [2] πρόθεσιν, νίπτουσι
*Dehinc procedentes ad protheſim, lauant*
τὰς χεῖρας, λέγοντες. *
*manus, dicentes.*

Νίψομαι ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου, καὶ
Lauabo inter inocentes manus meas &
κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε, τοῦ ἀκοῦσαί
circumdabo altare tuũ Domine, vt audiam
με φωνῆς αἰνέσεώς σου, καὶ [3] διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυ-
vocẽ laudis tuæ & enarrem vniuerſa mirabi-
μάσιά σου, κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ
lia tua, Domine dilexi decorẽ domus tuæ. &
τόπον σκηνώματος δόξης σου. μὴ συναπολέσῃς
locum habitationis gloriæ tuæ. Ne perdas
μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου. καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμά-
cum impijs animam meam, & cum viris ſan-
των τὴν ζωήν μου. ὧν ἐν χερσὶν αἱ ἀνο-
guinũ vitã meã. quorũ in manibus iniquita-
μίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων.
tes ſunt, dextera eorũ repleta eſt muneribus,
ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην.
Ego autem in innocentia mea ingreſſus sũ,
λύτρωσαί με κύριε, καὶ ἐλέησόν με. ὁ πούς
[4] redime me Domine, & miſerere mei. Pes
μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογή-
meus ſtetit in directo in Eccleſijs benedi-
σω

3 διηγέομαι, enarro. ex διὰ & ἡγέομαι duco.

4 Hic malè interpres antiquus vertit *libera*, quia λυτρόω ſignificat redimo, cuius thema eſt λύω ſoluo: hinc λύτρον redemptionis pretium interpretatur.

# Η ΘΕΙΑ
# ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΟΥ
## ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ
## ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

DIVINA
# MISSA
## SANCTI IOANNIS
## CHRYSOSTOMI.

Romæ, Apud Maſcardum, MDCLXXXV.

*Superiorum permiſſu.*

*Imprimatur;*
Si videbitur Reuerendiſs. Patri Mag. Sacr. Palatij Apoſt.

*I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.*

---

Imprimatur, Fr. Ioſeph Clarionus Sacræ Theologiæ Profeſſor, ac Reuerendiſs. P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sac. Pal. Apoſtol. Mag. Soc. Ord. Præd.

# ΔΙΑΤΑΞΙΣ

## ΤΗΣ ΘΕΙ'ΑΣ Ι'ΕΡΟΥΡΓΙ'ΑΣ,

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς

## Ι'ΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΧΡΥΣΟΣΤΟ'ΜΟΥ.

¶ ΜΕ'ΛΛΩΝ ὁ ἱερεὺς τὴν θείαν ἐπιτελεῖν μυσταγωγίαν, ὀφείλει εἶναι προηυτρεπισμένος ἐξωμολογημένος, καὶ μετὰ πάντων κατηλλαγμένος, καὶ τὴν καρδίαν ὅση δύναμις, καθαρὰν τετηρηκὼς ἀπὸ πονηρῶν λογισμῶν, ἐγκρατεύσας τε ἀφ' ἑσπέρας, καὶ ἐγρηγορηκὼς μέχρι τοῦ τῆς ἱερουργίας καιροῦ. Τοῦ δὲ καιροῦ ἐπιστάντος, μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν συνήθη τῷ προεστῶτι μετάνοιαν, εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἑνωθεὶς τῷ διακόνῳ, ποιοῦσιν ὁμοῦ πρὸς ἀνατολὰς προσκυνήματα τρία, ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τοῦ σωτῆρος, καὶ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, καὶ εἰς τοὺς δύο χοροὺς εἰσελθόντες ἀνὰ ἕν. ὅτε δὲ προσκυνοῦσι, λέγουσι μυστικῶς τὴν εὐχὴν ταύτην. *

Κύριε ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους κατοικητηρίου σου, καὶ ἐνίσχυσόν με εἰς τὴν προκειμένην διακονίαν σου, ἵνα ἀκατακρίτως παραστὰς τῷ φοβερῷ σου βήματι, τὴν ἀναίμακτον ἱερουργίαν ἐπιτελέσω. ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ ἱερατεῖον. λαμβάνουσιν ἕκαστος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τὸ στοιχάριον ἑαυτῶν, καὶ ποιοῦσι προσκυνήματα τρία κατὰ ἀνατολὰς, λέγοντες καθ᾽ ἑαυτοὺς τό. *

Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

¶ Εἶτα ὁ διάκονος προσέρχεται τῷ ἱερεῖ, ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν, κρατῶν καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ τὸ στοιχάριον, σὺν τῷ ὠραρίῳ λέγων. *

Εὐλόγησον δέσποτα τὸ στοιχάριον, σὺν τῷ ὠραρίῳ.

¶ Ὁ δὲ ἱερεὺς εὐλογῶν μετὰ τῆς χειρὸς, λέγει. *

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Εἶτα ὑποχωρεῖ ὁ διάκονος καθ᾽ ἑαυτὸν εἰς ἓν μέρος τοῦ ἱερατείου καὶ ἐνδύεται τὸ στοιχάριον, εὐχόμενος οὕτως. *

Ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ. ἐνέδυσέ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης περιέβαλέ με, καὶ ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην περιέθηκέ με κόσμῳ.

¶ Καὶ τὸ μὲν ὠράριον ἀσπασάμενος, ἐπιτίθησι τῷ ἀριστερῷ ὤμῳ. Ὁ δὲ ἱερεὺς λαβὼν, καὶ αὐτὸς τὸ στοιχάριον, εὐλογεῖ αὐτὸ, καὶ ἀσπασάμενος, ἐνδύεται. λέγων καθ᾽ ἑαυτὸν τὸν ψαλμὸν τὸν πρότερον ῥηθέντα, ὅμοιον τῷ διακόνῳ. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὰ ἐπιμανίκια, ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ λέγει οὕτως, *

Ἡ δεξιά σου χεὶρ κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ. ἡ δεξιά σου κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς. καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους.

¶ Ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λέγει οὕτως. *

Αἱ χεῖ-

Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με.

¶ Εἶτα λαβὼν τὸ ἐπιτραχήλιον, καὶ εὐλογήσας, ἀσπάζεται, καὶ τιθέμενος ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ λέγει. *

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐκχέων τὴν χάριν αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν Ἀαρών, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ᾤαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. ὡς δρόσος Ἀερμὼν, ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών. ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο Κύριος τὴν εὐλογίαν, ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

¶ Καὶ λαβὼν τὴν ζώνην καὶ εὐλογήσας ἀσπάζεται καὶ λέγει. *

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν, καὶ ἐκχέων τὴν χάριν αὐτοῦ. πάντοτε, νῦν, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Εἶτα τὸ ὑπογονάτιον λαβὼν, εἰ ἔστι πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἢ ἄλλος τις ἔχων ἀξιότητά τινα, καὶ εὐλογήσας αὐτὸ, καὶ ἀσπασάμενος, λέγει. *

Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατὲ τῇ ὡραιότητί σου, καὶ τῷ κάλλει σου, καὶ ἔντεινε, καὶ κατευοδοῦ, καὶ βασίλευε ἕνεκεν ἀληθείας, καὶ πρᾳότητος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου, πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

¶ Εἶτα λαβὼν τὸ φελώνιον, καὶ εὐλογήσας ἀσπάζεται, καὶ λέγει. *

Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. πάν-

τοτε

τοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν,

¶ Εἶτα ἀπελθόντες εἰς τὴν πρόθεσιν, νίπτουσι τὰς χεῖρας, λέγοντες. *

ΝΙ'ψομαι ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε, τοῦ ἀκοῦσαί με φωνῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου, κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου, μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου. καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου. ὧν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην. λύτρωσαί με κύριε, καὶ ἐλέησόν με. ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε κύριε.

¶ Ὁ δὲ διάκονος εὐτρεπίζει τὰ ἱερὰ, τὸν μὲν ἅγιον δίσκον ἐν τῷ μέρει τῷ ἀριστερῷ, τὸ δὲ ποτήριον ἐν τῷ δεξιῷ, καὶ τὰ ἄλλα σὺν αὐτοῖς. Εἶτα προσκυνήματα τρία ἔμπροσθεν τῆς προθέσεως ποιήσαντες, λέγουσιν ἕκαστος τό. *

Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἐλέησόν με.

¶ Καὶ τό. * Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῷ τιμίῳ σου αἵματι, τῷ σταυρῷ προσηλωθεὶς, καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς, τὴν ἀθανασίαν ἐπήγασας ἀνθρώποις σωτὴρ ἡμῶν δόξα σοι.

¶ Καὶ ποιεῖ ὁ ἱερεὺς εὐλογητόν. *

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰώνων. Ἀμήν,

¶ Εἶτα λαμβάνει ὁ ἱερεὺς ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν προσφορὰν, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ τὴν ἁγίαν λόγχην, καὶ σφραγίζων, σὺν αὐτῇ ἐπάνω τῆς σφραγῖδος τῆς προσφορᾶς, τρὶς λέγει. *

Εἰς

Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.

¶ Καὶ εὐθὺς πήγνυσι τὴν ἁγίαν λόγχην ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς σφραγῖδος, καὶ ἀνατέμνων λέγει. *

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,

¶ Ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ ὁμοίως πηγνὺς τὴν ἁγίαν λόγχην, λέγει. *

Καὶ ὡς ἀμνὸς ἄκακος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν, ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

¶ Ἐν δὲ τῷ ἄνω μέρει τῆς σφραγῖδος πηγνὺς τὴν ἁγίαν λόγχην, λέγει. *

Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη.

¶ Ἐν δὲ τῷ κάτω μέρει τῆς σφραγῖδος πάλιν πηγνὺς τὴν ἁγίαν λόγχην, λέγει, *

Τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται.

¶ Ὁ δὲ διάκονος ἐν ἑκάστῃ αὐτῶ ῥῆ, λέγει. *

Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Κρατῶν καὶ τὸ ὠράριον αὐτοῦ ἐν τῇ δεξιᾷ. Μετὰ ταῦτα λέγει ὁ διάκονος. *

Ἔπαρον δέσποτα.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς ἐμβαλὼν τὴν ἁγίαν λόγχην ἐκ πλαγίου τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς προσφορᾶς, ἐπαίρει τὸν ἅγιον ἄρτον, λέγων οὕτως, *

Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Καὶ τιθεὶς αὐτὸν ὕπτιον ἐν τῷ ἁγίῳ δίσκῳ.

Εἰπόντος τοῦ διακόνου. *

Θῦσον δέσποτα.

¶ Ὁ ἱερεὺς θύει αὐτὸν σταυροειδῶς, λέγων. *

Θύεται ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν

τοῦ κόσμου, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, καὶ σωτηρίας.

¶ Καὶ στρέφει τὸ ἕτερον μέρος τὸ ἔχον ἐπάνω τὸν σταυρὸν, καὶ λέγει, ὁ διάκονος. *

Νύξον δέσποτα.

¶ Ὁ δὲ ἱερεὺς νύττων αὐτὸ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει μετὰ τῆς ἁγίας λόγχης, λέγει. *

Καὶ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξεν, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα, καὶ ὕδωρ.

¶ Ὁ δὲ διάκονος ἐγχέει ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ ἐκ τοῦ νάματος, καὶ ὕδατος. πρότερον πρὸς τὸν ἱερέα εἰπών. *

Εὐλόγησον δέσποτα.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς εὐλογεῖ, Εἶτα λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὴν δευτέραν προσφορὰν, λέγει. *

Εἰς τιμὴν, καὶ μνήμην τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἧς ταῖς πρεσβείαις πρόσδεξαι κύριε τὴν θυσίαν ταύτην εἰς τὸ ὑπερουράνιόν σου θυσιαστήριον.

¶ Καὶ αἴρων μερίδα μετὰ τῆς ἁγίας λόγχης, τίθησιν ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ἁγίου ἄρτου. Εἶτα λαβὼν τὴν τρίτην προσφορὰν, λέγει. *

Τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου, καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Τῶν ἁγίων ἐνδόξων, καὶ πανευφήμων ἀποστόλων. Τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀθανασίου, Κυρίλλου, Νικολάου τοῦ ἐν μύροις, καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἱεραρχῶν. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πρωτομάρτυρος, καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Γεωργίου, Δημητρίου, Θεοδώρου, καὶ πάντων τῶν

ἁγίων μαρτύρων. Τῶν ὁσίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, Ἀντωνίου, Εὐθυμίου, Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, Ὀνουφρίου, Ἀρσενίου, Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ ἄθω. καὶ πάντων τῶν ὁσίων. Τῶν ἁγίων, καὶ ἰαματικῶν Ἀναργύρων, Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανοῦ, κύρου καὶ Ἰωάννου, Παντελεήμονος, καὶ Ἑρμολάου, Σαμψὼν, καὶ Διομήδους, Θαλλαλέου, καὶ Τρύφωνος, καὶ τῶν λοιπῶν. Τῶν ἁγίων δικαίων θεοπατέρων Ἰωακεὶμ, καὶ Ἄννης. Τοῦ ἁγίου.

¶ Ὁ δεῖνα τοῦ κυ τὴν ἡμέραν δηλονότι. *

Καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ὧν ταῖς ἱκεσίαις ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ὁ θεός.

¶ Καὶ οὕτως αἴρων τὴν μερίδα, τίθησιν αὐτὴν ὑποκάτω ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει. Εἶτα λαβὼν ἑτέραν προσφορὰν, λέγει. *

Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν. ¶ Ὁ δεῖνα. *

Τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν χριστῷ διακονίας, καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος. Ὑπὲρ μνήμης καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀειμνήστων κτιτόρων τῆς ἁγίας μονῆς ταύτης.

¶ Ἐν ταῦθα καὶ ζώντων καὶ τεθνεότων, ὧν ἐθέλει ὁ ἱερεὺς μνημονεύει ὀνομαστί. *

Καὶ πάντων τῶν ἐπ᾽ ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου τῇ σῇ κοινωνίᾳ κεκοιμημένων ὀρθοδόξων πατέρων, καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, φιλάνθρωπε κύριε συγχώρησον.

¶ Καὶ οὕτως αἴρων τὴν μερίδα, τίθησιν αὐτὴν ὑποκάτω ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει. Εἶτα λαβὼν ὁ διάκονος τὸ θυμιατήριον, καὶ τὸ θυμίαμα, λέγει πρὸς τὸν ἱερέα. *

Εὐλόγητον διάπαντα τὸ θυμίαμα. ¶ Καὶ λέγει. *
Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχήν.

Θυμίαμά σοι προσφέρομεν Χριστὲ ὁ Θεὸς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ἣν προσδεξάμενος διάπαντα εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερόν σου θυσιαστήριον, καὶ ἀντικατάπεμψον ἡμῖν πλούσια τὰ ἐλέη σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου, καὶ δώρησαι ἡμῖν αὐτὰ τοῖς δούλοις σου τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομά σου τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος. *
Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς θυμιάσας τὸν ἀστερίσκον, τίθησιν αὐτὸν ἐπάνω τοῦ ἄρτου, καὶ λέγει. *
Καὶ ἐλθὼν ὁ ἀστὴρ ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον κείμενον. πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος, *
Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς θυμιάσας τὸ πρῶτον κάλυμμα, σκεπάζει τὸν ἅγιον ἄρτον, καὶ λέγει.
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν, καὶ περιεζώσατο, καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται, τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν, πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος. *
Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν, Κάλυψον διάπαντα,

Καὶ

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς θυμιῶν τὸ δεύτερον κάλυμμα, καὶ σκεπάζων τὸ ἅγιον ποτήριον λέγει. *

Ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετή σου χριστέ, καὶ τῆς αἰνέσεώς σου πλήρης ἡ γῆ. πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος. *

Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν. Σκέπασον δέσποτα.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς θυμιῶν τὸν ἀέρα, καὶ σκεπάζων ἀμφότερα, λέγει. *

Σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ὁ θεὸς ἡμῶν. πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Εἶτα δήσαντες ἀμφότεροι τὰς χεῖρας, καὶ προσκυνήσαντες εὐλαβῶς λέγουσιν. *

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ οὕτως εὐδοκήσας. πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος ἐπὶ τῇ προθέσει τῶν τιμίων δώρων λέγει. *

Τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν τῆς προθέσεως. *

Ὁ Θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον τὴν τροφὴν τοῦ παντὸς κόσμου, τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ θεὸν Ἰησοῦν χριστὸν ἐξαποστείλας σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν, καὶ εὐεργέτην, εὐλογοῦντα καὶ ἁγιάζοντα ἡμᾶς, αὐτὸς εὐλόγησον τὴν πρόθεσιν ταύτην. καὶ πρόσδεξαι αὐτὴν εἰς τὸ ὑπερουράνιόν σου θυσιαστήριον, μνημόνευσον ὡς ἀγαθὸς, καὶ φιλάνθρωπος τῶν προσενεγκάντων, καὶ δι' οὓς προσήγαγον, καὶ ἡμᾶς ἀκατακρίτους διαφύλαξον ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῶν

 θεί-

θείων σου μυστηρίων. ¶ Ἐκφώνως. * Ὅτι ἡγίασαι καὶ δεδόξασαι τὸ πάντιμον, καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν θυμιᾷ τὴν πρόθεσιν, καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν λέγων. *

Δόξα σοι χριστὲ ὁ θεὸς ἡ ἐλπὶς ἡμῶν.

¶ Ὁ διάκονος. *

Δόξα πατρὶ, καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ¶ Ὁ ἱερεύς. *

Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν ταῖς πρεσβείαις τῆς παναχράντου τοῦ αὐτοῦ μητρός. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἐλεήσαι ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς θεὸς, καὶ φιλάνθρωπος. ¶ Ὁ χορός. * Ἀμήν.

¶ Καὶ οὕτω λαβὼν ὁ διάκονος τὸ θυμιατήριον, ἀπέρχεται, καὶ θυμιᾷ τὴν ἁγίαν τράπεζαν κύκλῳ σταυροειδῶς, λέγων καθ' ἑαυτόν. *

Ἐν τάφῳ σωματικῶς, ἐν ᾅδου δὲ μετὰ ψυχῆς ὡς θεὸς, ἐν παραδείσῳ δὲ μετὰ λῃστοῦ, καὶ ἐν θρόνῳ ὑπῆρχες χριστὲ μετὰ πατρὸς, καὶ πνεύματος, πάντα πληρῶν ὁ ἀπερίγραπτος.

¶ Καὶ λέγει τὸν πεντηκοστὸν ψαλμόν. *

Ἐλέησόν με ὁ θεός.

¶ Καὶ ἐν ᾧ θυμιάσας τό, τε ἱερατεῖον, καὶ τὸν ναὸν ὅλον, εἰσέρχεται αὖθις εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, καὶ θυμιάζας αὖθις τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ τὸν ἱερέα, τὸ μὲν θυμιατήριον ἀποτίθησιν ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ. αὐτὸς δὲ προσέρχεται τῷ ἱερεῖ, καὶ στάν-

τες ὁμοῦ πρὸ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ προσκυνοῦντες καθ' ἑαυτοὺς, καὶ εὐχόμενοι, λέγουσι τό. *

Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας. ὁ πανταχοῦ παρὼν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν, καὶ ζωῆς χορηγὸς, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν, καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλῖδος, καὶ σῶσον ἀγαθὲ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. ¶ καὶ τὸ, * κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις.

¶ Καὶ τὰ ἑξῆς ἅπαξ. Εἶτα, ἀσπάζεται ὁ μὲν ἱερεὺς τὸ εὐαγγέλιον, ὁ δὲ διάκονος τὴν ἁγίαν τράπεζαν. Εἶτα, ὁ διάκονος ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν τῷ ἱερεῖ, κρατῶν καὶ τὸ ὡράριον ἑαυτοῦ τοῖς τρισὶ δακτύλοις τῆς δεξιᾶς χειρὸς λέγει. *

Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ· Δέσποτα εὐλόγησον.

¶ Καὶ ὁ ἱερεὺς σφραγίζων αὐτὸν, λέγει. *

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ἡμῶν πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¶ Ὁ διάκονος. *

Εὖξαι ὑπὲρ ἐμοῦ δέσποτα. ¶ Ὁ δὲ ἱερεύς. *

Μνησθείη σου κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε νῦν, καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

¶ Καὶ ὁ διάκονος. * Ἀμήν. Ἀμήν. Ἀμήν.

¶ Καὶ προσκυνήσαντες τρὶς λέγουσι καθ' ἑαυτοὺς. *

Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις.

¶ Καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ μετὰ τοῦτο ἐξέρχεται ὁ διάκονος τοῦ βήματος, καὶ προσκυνήσας τρὶς λέγει ἐκφώνως. * Εὐλόγησον δέσποτα.

¶ Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐκφώνως λέγει.

Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς

τοὺς

εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¶ Ὁ χορός. * Ἀμήν.
¶ Ὁ διάκονος ἐκφώνως. *
Ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης, καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον. *
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου, καὶ τῶν μετὰ πίστεως εὐλαβείας, καὶ φόβου θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν.
¶ Ὁ δεῖνος. * Τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας. παντὸς τοῦ κλήρου, καὶ τοῦ λαοῦ, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ θεοφυλάκτων βασιλέων ἡμῶν παντὸς τοῦ παλατίου, καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τοῦ συμπολεμῆσαι, καὶ ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.
¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.
¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τῆς ἁγίας μονῆς ταύ-
της

της, πάσης πόλεως, χώρας, καὶ τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσούντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων, καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Ὁ διάκονος. * Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου, καὶ ἀνάγκης, τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Εὐχὴ ἀντιφώνου πρώτου μυστικῶς. *

Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον, καὶ ἡ δόξα ἀκατάληπτος, οὗ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον, καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος, αὐτὸς δέσποτα κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν σου ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὸν ἅγιον οἶκον τοῦτον, καὶ ποίησον μεθ' ἡμῶν, καὶ τῶν συνευχομένων ἡμῖν πλούσια τὰ ἐλέη σου, καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου.

¶ Τοῦ ἱερέως λέγοντος τὴν εὐχὴν μυστικῶς ἐν τῷ βήματι, ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ ὁ διάκονος λέγει ἔξω τοῦ βήματος τὰ εἰρηνικά. *

¶ Ὁ διάκονος. * Ἀντιλαβοῦ σῶσον ἐλέησον, καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῇ σῇ χάριτι.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ διάκονος. * Τῆς παναγίας ἀχράντου ὑπερ-

εὐλο-

εὐλογημένης ἐν δόξῃ δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες ἑαυτοὺς, καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

¶ Ὁ χορός, * Σοὶ κύριε.

¶ Ἐκφώνως ὁ ἱερεύς. * Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα τιμὴ, καὶ προσκύνησις τῷ πατρὶ, καὶ τῷ υἱῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¶ Ὁ χορός. * Ἀμήν.

¶ Μετὰ τὰ εἰρηνικὰ ὁ χορὸς ψάλλει τὸ πρῶτον ἀντίφωνον, ἢ τὰ Τυπικὰ, εἰ ἔστι κυριακὴ εἰ δ᾽ οὐ τῆς ἡμέρας. *

¶ Εὐχὴ ἀντιφώνου δευτέρου μυστικῶς. *

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας σου φύλαξον, ἁγίασον τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου, σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ σου δυνάμει, καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ.

¶ Σημείωσαι καὶ ἐν ταῦθα ὡς, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ πρώτῃ εἰ ἔστι διάκονος, εἰ οὐκ ἔστιν. *

¶ Ὁ διάκονος. * Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν. ¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Ὁ διάκονος. * Ἀντιλαβοῦ σῶσον ἐλέησον, καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς ὁ Θεὸς τῇ σῇ χάριτι.

¶ Ὁ χορός. * Κύριε ἐλέησον.

¶ Ὁ διάκονος. * Τῆς παναγίας ἀχράντου ὑπερευλογημένης ἐν δόξῃ δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες ἑαυτοὺς, καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν

ζω-

EMANUELE BIBLIOTECA
BIBLIOTECA NAZ. ROMA